

Asia: VN/2821/2024

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lastensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

a) Mitä vaikutuksia näette ehdotuksilla olevan?

Muutokset ovat perusteluja ja tarpeellisia. Näiden kautta sijaishuollossa olevan lapsen suojeleminen ja terveen kehityksen turvaaminen toteutuu nykyistä paremmin sekä laitos- ja perhehoidossa.

b) Selkeyttääkö ehdotus lapsen kasvatuksen, valvonnan ja huolenpidon sekä perusoikeuksiin kajoavien rajoitusten välistä rajanvetoa sijaishuoltopaikan arjessa? Jos ei, miten säännöksiä tulisi muuttaa?

Esitetty ehdotus selkeyttää käytäntöjä ja mahdollisesti tulee vähentämään sijaishuollon muospäätöksiä perhehoidosta laitoshoidoon

2. Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään terveydenhuoltolakiin (69 §) ja lastensuojelulakiin (16 b §) informatiivisluonteista viittausta voimassa olevaan sääntelyyn ns. hybridiyksikköjen perustamiseksi. Mitä vaikutuksia näette ehdotuksen taustalla olevan tavoitteen kannalta?

Viitaukset molempiin lakeihin on välttämätöntä. Tulisiko kirjaus olla velvoittavampi, jotta jotain muutosta nykyiseen tilanteeseen tapahtuisi.

a) Ovatko ehdotukset sääntelyltään selkeitä ja käytännössä toteutettavissa?

Ehdotukset ovat selkeitä ja toteutettavissa olevia vaikkakin toteutuksessa voi olla erilaisuuksia alueittain, mikä ei varmaankaan ole ehdotuksen tavoite.

b) Miten arvioitte henkilöstölle asetettujen vaatimusten riittävyyttä?

Henkilöstöön otetaan esityksessä hyvin kantaa. Peruskoulutuksen lisäksi henkilökunnan lisä- ja täydennyskoulutuksen toteuttaminen on turvattu henkilöstölle tarpeellinen työnohjaus

c) Ehdotuksen mukaan asiakassuunnitelma tulisi tarkistaa vähintään neljän kuukauden välein ja sen tueksi tulisi saada asiantuntija-arvio. Miten arvioitte sääntelyä lapsen rajoittamisen tarpeellisuuden arvioimisen sekä sen sisällön ja laajuuden tarkistamisen näkökulmasta?

Ehdotuksessa jää hieman epäselväksi mitä tarkoitetaan asiantuntija- arviolla. Voisiko arvio olla välttämätön silloin, jos lapsen jatkoa pohditaan kuntouttavassa suljetussa laitospalvelussa. Lainsäädännöstä lapsen asioista vastaaville sosiaalityöntekijöille tulevat tehtävät ovat jo nykyisellään mittavat, joten asiakassuunnitelman laatiminen neljän kuukauden välein olisi hyvä kirjata lievemmin. Olisiko riittävää, että asiakassuunnitelma päivitetään tarvittaessa lapsen tilanteen niin edellyttäessä. Kuntouttavan suljetun palvelun omien asiantuntijoiden laatima arviointi sosiaalityöntekijän tueksi on tärkeä ja tarpeellinen.

d) Mikä on näkemyksenne ehdotetun palvelun suhteesta erityisen huolenpidon jaksoon?

Ehdotuksen tavoitteena lienee poistaa tämän hetken järjestelmän tuottamia haasteita. Kuntouttavaan suljettuun laitospalveluun sijoittaminen lapsen edun mukaisesti vähentää eho-jaksoja ja sijoituksia useammissa laitoksissa.

Pohdittavaksi nousee ikärajat, tulisiko eho:n ikärajan poistoa pohtia ja vastaavasti kuntouttavan suljetun laitoshoidon ikäraja olisi 12 v. .

4. Esitetään muutettavaksi ja selkeytettäväksi nykyistä erityisen huolenpidon sääntelyä. Ovatko ehdotukset tarkoituksenmukaisia ja toteutettavissa käytännössä?

Kyllä

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 4.

-

62 ja 63§ Yhteydenpidon rajoittaminen ja rajoittamista koskeva päätöksenteko

Ehdotukset vastaavat käytännön tarpeisiin.

64 ja 70 a § Tekninen valvonta lastensuojelulaitoksessa

Kameravalvonnalla pystytään lisäämään lasten turvallisuutta.

65 § Aineiden ja esineiden poisottaminen lastensuojelulaitoksessa

Lapsen suojelu mahdollistuu tämän avulla nykyistä tehokkaammin.

66 § Henkilöntarkastus

Ehdotukset ovat hyviä ja vastaavat käytännön tarpeisiin nykyistä paremmin, etenkin rahavarojen ja maksuvälineiden lisäys hyvä asia.

66 a § Henkilönkatsastus

Ehdotukset ovat hyviä ja vastaavat käytännön tarpeisiin nykyistä paremmin.

67 § Omaisuuden, lähetysten ja tilojen tarkastaminen ja lähetysten luovuttamatta jättäminen

Ehdotukset ovat kannatettavia.

68 § Kiinnipitäminen laitoksessa

Edellyttää riittävää koulutusta henkilökunnalta.

68 a § Kiinnipitäminen lapsen laitoksesta poistumisen estämiseksi

Ehdotukset ovat kannatettavia. Hyvä muutos on se, ettei enää tarvitse tehdä kirjallista päätöstä lapsen palauttamisesta.

69 a § Luvatta lastensuojelulaitoksesta poissaolevan lapsen etsintä ja palauttaminen

Sosiaalihuollon henkilöstölle tulee turvata poliisin virka-avun saaminen matalalla kynnyksellä tilanteissa, joissa on arvio mahdollisesta väkivallasta yksityisasuntoon mentäessä.

69 b § Lapsen kiinniotto

Ehdotus on kannatettava. Miten turvataan se, ettei paikalla olevat muut henkilöt tule estämään sosiaalihuollon henkilöstön toimesta tapahtuvaa kiinniottoa sillä heillä ei ole poliisin virkapukuun verrattavissa olevaa pukeutumista.

69 c § Kiinniotetun lapsen kuljettaminen

Ehdotukset ovat kannatettavia.

69 d § Perhekodista luvatta poissaolevan lapsen etsintä ja palauttaminen

Lapsen etsintä ja palautus ei voi olla ainoastaan sosiaalityöntekijän vastuulla.

69 e § Poliisin virka-apu laitoksesta ja perhekodista luvatta poissaolevan lapsen kiinniottamisessa ja kuljettamisessa

Selkeämpi säännös varmistaa lapsen palauttamisen nopeammin sijaishuoltopaikkaan. Tarvittavat resurssit on turvattava.

71 § Erityiset rajoitukset kuntouttavan suljetun laitospalvelun aikana

-

72 § Erityiset rajoitukset erityisen huolenpidon jakson aikana

-

6. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki Valtion lastensuojelulaitoksesta ja sen yhteydessä toimivasta koulusta ja täsmennettäväksi viraston nykyistä rakennetta. Vastaisivatko ehdotukset tätä tavoitetta?

Kyllä

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 6.

-

7. Esityksen tavoitteena on vahvistaa kodin ulkopuolelle sijoitetun lapsen oikeutta erityiseen suojeluun. Vastaavatko ehdotukset tätä tavoitetta?

Kyllä

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 7.

-

8. Vapaamuotoiset huomiot koko esityksestä.

Lakiin liittyvä koulutus ja soveltamisohjeet tarvitaan koko lastensuojelun henkilöstölle myös perhehoitajille.

Jo nyt lastensuojelun sosiaalityöntekijän virkavastuu on laaja ja vie aikaa jolloin sosiaalityöntekijän suhdeperustainen työ asiakkaiden kanssa jää vähemmälle.

Lain toteutumista tulee arvioida ja tarvittaessa on oltava valmius muutoksiin.

Hyvinvointialueille tulisi mahdollistaa YTA-tasoisesti ja määrärahavaruksen turvin perustaa kuntouttava suljettu laitos, mikäli se katsottaisiin YTA-alueella tarpeelliseksi.

Mäkiranta Tero
Satakunnan hyvinvointialue

Astala Miia
Satakunnan hyvinvointialue - Tero Mäkiranta, Hyvinvointialuejohtaja